

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ
від 21.06.2022 р. № 825/ІПК/99-00-21-03-02-06

Щодо податкового обліку з ПДВ за операціями зі списання безнадійної
кредиторської заборгованості

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо податкового обліку з ПДВ за операціями зі списання безнадійної кредиторської заборгованості, та, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), повідомляє.

Як зазначено у зверненні, Товариством протягом 2012-2015 років було отримано від покупця вугілля попередні оплати за товар, який надалі не був відвантажений (поставлений) такому покупцю. На дати отримання авансів Товариством було складено і зареєстровано в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) відповідні податкові накладні, та нараховано податкові зобов'язання у податковій звітності з ПДВ за відповідні звітні періоди.

У зв'язку із закінченням терміну позовної давності Товариство списує в обліку безнадійну кредиторську заборгованість перед покупцем.

Товариство просить надати індивідуальну податкову консультацію щодо:

- 1) *необхідності нарахування податкових зобов'язань з ПДВ за операцією зі списання безнадійної кредиторської заборгованості за отриманими авансами, поставка товару за якими не відбулася;*
- 2) *відображення такої операції у податковому обліку з ПДВ.*

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами ПКУ (пункт 1.1 статті 1 ПКУ).

Відповідно до пунктів 5.1 - 5.3 статті 5 ПКУ поняття, правила та положення, установлені ПКУ та законами з питань митної справи, застосовуються виключно для регулювання відносин, передбачених статтею 1 ПКУ. У разі, якщо поняття, терміни, правила та положення інших актів суперечать поняттям, термінам, правилам та положенням ПКУ, для регулювання відносин оподаткування застосовуються поняття, терміни, правила та положення Кодексу. Інші терміни, що застосовуються у ПКУ і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами.

Правові наслідки припинення зобов'язання та терміни позовної давності регламентовані Цивільним кодексом України (далі – ЦКУ).

Згідно зі статтями 257 ЦКУ та 102 ПКУ загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки (1095 днів).

Підпунктом «а» підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ визначено, що заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності, є безнадійною заборгованістю.

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX ПКУ.

Згідно з підпунктами «а» та «б» пункту 185.1 статті 185 ПКУ об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких розташоване на митній території України, відповідно до статті 186 ПКУ.

Правила визначення податкових зобов'язань та складання податкових накладних / розрахунків коригування до податкових накладних і їх реєстрації в ЄРПН встановлено статтями 187 і 201 ПКУ.

Пунктом 187.1 статті 187 ПКУ встановлено, що датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;
- дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг - дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

Згідно з пунктами 201.1, 201.7 та 201.10 статті 201 ПКУ при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації у порядку, визначеному законодавством, кваліфікованого електронного підпису уповноваженої платником особи та зареєструвати її в ЄРПН у встановлені ПКУ терміни.

Згідно з пунктом 192.1 статті 192 ПКУ якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів/послуг особі, яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг, суми податкових зобов'язань та податкового кредиту постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН.

Виходячи з обставин, викладених у зверненні, постачальник (Товариство) на дати отримання попередньої (авансової) оплати від покупця повинен був нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ та скласти і зареєструвати в ЄРПН відповідні податкові накладні.

Щодо питань 1, 2

У разі якщо після надходження авансового платежу операція з постачання товарів/послуг фактично не відбувається та раніше перераховані кошти не зараховуються в рахунок оплати вартості інших товарів/послуг, які були або будуть поставлені/надані, а кредиторська заборгованість визнається безнадійною та списується, об'єкт оподаткування податком на додану вартість (операція з постачання товарів/послуг) у постачальника відсутній.

Таким чином, списання в обліку безнадійної кредиторської заборгованості перед покупцем за авансами, отриманими у 2012-2015 роках, не спричиняє додаткових податкових наслідків з ПДВ для постачальника (Товариства), отже повторно податкові зобов'язання Товариством на таку дату не визначаються.

Згідно з пунктом 52.2 статті 52 ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.